

SzabadSzemes Jelenségek

Holdsarló-megfigyelések 2001 első felében

A 2001 januárjától júniusáig tartó időszakában összesen 10-en küldtek észleléseket, összesen 12 db-ot. Csoportos észlelés ezen időszak alatt nem történt. Sajnos nagyon kevés rajz érkezett, azonban annál érdekesebbek a részletes leírások.

A hat hónap alatt egyetlen beszámoló sem érkezett, amely túllépte volna a 48 órás holdsarló korhatárt, a 12 észlelés folyamán a legfiatalabb holdsarlót – csakúgy mint az előző félévben – Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta látta Hosszúhetényből, a holdsarló 26 óra 40 perces volt. A következőkben a legszemléletesebb leírásokat közöljük.

Észlelés ideje	Típusa	Sarló kora	Észlelő/észlelés helye
2001. 03. 26.	E	39 ^h 54 ^m + r	Gyürüsi József (Budapest)
2001. 03. 26.	E	39 ^h 38 ^m	Katonka Tibor (Debrecen)
2001. 03. 26.	E	39 ^h 48 ^m	Balogh Zoltán (Kenya)
2001. 03. 26.	E	39 ^h 54 ^m	Hadházi Csaba (Hajdúhadház)
2001. 04. 24.	E	26 ^h 40 ^m	Keszthelyi Sándor, Keszthelyiné Sragner Márta (Hosszúhetény)
2001. 05. 24.	E	39 ^h 48 ^m	Tóth Bence (Cegléd)
2001. 05. 24.	E	39 ^h 20 ^m + r	Gyürüsi József (Budapest)
2001. 05. 24.	E	40 ^h 21 ^m	Keszthelyi Sándor (Pécs)
2001. 05. 24.	E	39 ^h 21 ^m	Liziczai László (Gyomaendrőd)
2001. 05. 24.	E	39 ^h 23 ^m	Katonka Tibor (Debrecen)
2001. 05. 24.	E	40 ^h 04 ^m	Zajác György (Debrecen)
2001. 06. 22.	E	31 ^h 22 ^m	Lakatos Tibor (Debrecen)

Jelmagyarázat: E = esti észlelés, H = hajnali észlelés, f = fénykép, r = rajz

„Az észlelést 2001.03.26-án az első emeleti teraszunkról végeztem, szabad szemmel. Az elvonnuló hidegfront alaposan kitisztította a levegőt, lehetővé téve a Budapest feletti burán keresztüli észlelést. A sarlót egy keskeny, felhők közötti résen keresztül 17:15 UT-kor pillantottam meg először. Ekkor 13 fokkal látszott a horizont felett. Kb. 1 perc múlva már a gyorsan vnnuló felhők takarásába került.” (Gyürüsi József, Budapest, 2001.03.26.)

„A Tsavo Nemzeti Parkban, a Voi Safari Lodge-ből pillantottam meg a sarlót a szavanna felett. A sarló színe egyértelműen sárga volt. Nagyon tiszta légkör mellett 17:25 UT-ig volt lehetőségem figyelni a sarlót...” (Balogh Zoltán, Kenya, 2001.03.26.)

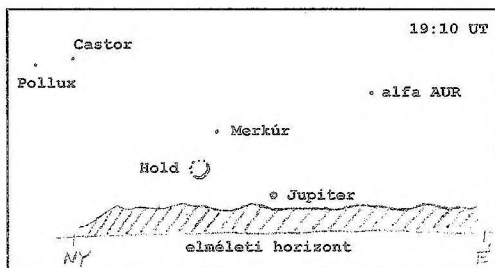
„A kristálytisza légkörben egetrengetően könnyen lehetett észrevenni ezt a vékonyka sarlót. Színe a megpillantáskor halványnársárga, az eltűnésekor sötétsárga volt. Négy krátert jól észleltem a D-i részen...” (Hadházi Csaba, Hajdúhadház, 2001.03.26.)

„18:00 UT-kor helyezkedtünk el az autót mellett. A nyugati részen a naplemente utáni naranccsos fény látszott. Néztük az ég alját, de semmi sem látszott... 18:05 UT-kor Márta a 7x35 B-vel pásztázva észrevette a Holdat. Csak 3,5 fokkal volt a domborsor felett. Szemmel még nem látszott. 18:06 UT-kor vettük észre szabad szemmel is a Holdat. De csak alig sejtethető, a pirosan fénylő részben volt, nagyon gyengén látszott... 18:22 UT-ig néztük a Holdat, mert akkor már csak 1,5 fokkal volt a vonulat felett... Az ég tisztasága ellenére nagyon gyengén láttuk a holdsarlót szabad szemmel. Ha nincs nálunk a binokulár – és azzal nem azonosítjuk – pusztán szemmel alighanem nem is találtuk volna meg!” (Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta, Hosszúhetény, 2001.04.24.)

„18:34 UT-kor mentem ki megkeresni a sarlót, és rögtön meg is találtam, kb. 18 fokra a horizonttól. A hossza kb. 110 fok volt. A sarló két vége csak néha látszott, egész halványan.” (Tóth Bence, Cegléd, 2001.05.24.)

„...Kb. 2 perces keresés után pillantottam meg szabad szemmel 18:06 UT-kor a nappali égen. A sarló épphogy kivehető volt a világos égbolton. Az ív hossza ekkor mindössze 90 foknak látszott, horizont feletti magassága 12 fok volt. 18:43 UT-ra az ív 120 fokra nőtt, ami azután már állandó maradt. 19:03 UT-tól sejtethető a hamuszürke fény, azaz a sötét oldal elkülönülése a kék, majd naranccsos égi háttértől...” (Gyürüsi József, Budapest, 2001.05.24.)

Gyűrűsi József rajza a 2001. május 24-i holdsarlóról

„19:07 UT-ra értem fel a Pécsi Bemutató Csillagvizsgálóhoz. Jól látszik a Hold. 3–4 fokkal van csak ÉNy felé a Mecsek vonulatai felett. Erősen, fényesen látszik. A fényes íve 120 fokos. Hamuszürke fénye nincs. 19:10 UT-kor a 63/840 mm lencsés távcsővel, 53x-os nagyítással nézem... 19:17 UT-kor eléri a Hold az erdő fáinak tetejét. Elkezd bujkálni a fák között. 2 percel később végleg eltűnik.” (Keszthelyi Sándor, Pécs, 2001.05.24.)

„...18:07 UT-kor korai holdsarlót vettem észre. Az enyhe fátyolfelhő miatt sok részletet és a hamuszürke fényt nem észleltem. A sarló kb. 100–110 fokos volt. 19:32 UT-ig látszott városunkból ekkor a Hold.” (Liziczai László, Gyomaendrőd, 2001.05.24.)

„Csütiörtök lévén, foglalkozásról hazafelé tartottam, és a busz ablakából – a házak között – időnként már feltűnt a fiatal holdsarló íve... 18:05 UT-kor néztem az órámpa, vagyis kora ekkor 40:04 lehetett. Fehéres színben pompázott, hosszú, majdnem 160 fokos ível... Ahogy sötétedett, a Hold egyre „fényesebbé” vált, negyed óra múlva a földfény is láthatóvá vált.” (Zajác György, Debrecen, 2001.05.24.)

„A sarlót már napnyugta előtt 30–40 perccel elkezdtem keresni, de csak 18:09 UT-kor pillantottam meg. Ekkor a sarló a NyÉNy-i horizont felett kb. 15 fok magasan volt. A sarlón szakadásokat nem lehetett látni. 19:00 UT körül a teljesen derült égen már a Merkúr is látható volt a nagyon vékony sarlótól kb. 3 fokkal É-ra. Hamuszürke fény nem látszott.” (Katonka Tibor, Debrecen, 2001.05.24.)

ROPOLI LÁSZLÓ